

Plan de implementare la nivelul Ministerului Apărării Naționale a Rezoluției Consiliului de Securitate ONU 1325 (UNSCR 1325) „Femeile, pacea și securitatea” și rezoluțiilor conexe, precum și a documentelor complementare aprobate la nivelul diferitelor organizații internaționale la care România este membră- 2014-2024

„Trebuie să susținem femeile și să înfruntăm victimizarea dacă vrem să răspundem cu succes la provocările de securitate ale secolului XXI. Aceasta nu este doar o misiune pentru NATO, ci o provocare la care Alianța, Uniunea Europeană și actorii societății civile trebuie să răspundă împreună” - secretarul general al NATO, Anders Fogh Rasmussen, în cadrul conferinței Comisiei Europene din data de 27 ianuarie 2010 privind femeile, pacea și securitatea

I. Generalități despre Rezoluția ONU nr.1325/2000

I.1. Introducere

Problematika egalității de șanse între bărbați și femei este de mare actualitate, atât la nivel internațional în cadrul structurilor ONU, UE, NATO, OSCE, cât și la nivel național.

Astfel, tot mai multe organizații internaționale și reprezentanți naționali ai diferitelor state pun accent pe aplicarea prevederilor *Rezoluției UNSCR nr.1325/2000*, privind creșterea reprezentativității și participării personalului militar feminin în misiunile organizate sub egida ONU, în misiunile internaționale, crearea unui climat propice pentru participarea personalului militar feminin în teatrele de operații etc.

Rezoluția UNSCR nr.1325 privind impactul războiului asupra femeilor și contribuția feminină la rezolvarea conflictelor și realizarea unei păci stabile a fost adoptată de Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite la 31 octombrie 2000, ca urmare a principiilor și scopurilor Cartei Organizației Națiunilor Unite, exprimând astfel îngrijorarea pentru civili, în special pentru femei și copii, care reprezintă marea majoritate a celor afectați de conflictele armate, reafirmând importanța rolului femeii în prevenirea și soluționarea conflictelor, în procesul de construire a păcii și subliniind necesitatea participării egale și a unei implicări depline în toate eforturile pentru menținerea și promovarea păcii și securității, precum și nevoia de a mări rolul lor în procesul de luare a deciziei cu privire la prevenirea și soluționarea conflictelor.

Prin adoptarea *Rezoluției UNSCR nr.1325/2000*, se recunoaște efectul disproporționat al conflictelor asupra femeilor și se subliniază rolul esențial al acestora în prevenirea conflictelor, în post conflict precum și în eforturile de reconstrucție.

În vederea atingerii obiectivelor propuse, *Rezoluția UNSCR nr.1325/2000* se raportează la cei 4 piloni:

Participarea: presupune asigurarea creșterii participării femeilor în procesul decizional atât pe plan național și regional, cât și în cadrul instituțiilor internaționale și al mecanismelor pentru prevenirea, conducerea și rezolvarea conflictelor, în operațiunile de menținere a păcii, în special în rândul observatorilor militari, militari, civili și reprezentanți ai Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite.

Protecția: presupune ca părțile aflate într-un conflict armat să ia măsuri speciale pentru protejarea femeilor și fetelor de violența bazată pe diferența de sex și respectarea caracterului civil și umanitar al așezărilor și taberelor de refugiați.

Prevenția: presupune luarea de măsuri speciale pentru prevenirea violenței împotriva femeilor prin urmărirea în justiție a celor care încalcă legile internaționale și sprijinirea inițiativelor femeilor în procesul de pace și rezolvare a conflictelor.

Reabilitarea: presupune ca toate părțile dintr-un conflict armat să respecte caracterul civil și umanitar al așezărilor și taberelor de refugiați și să ia în considerare nevoile particulare ale femeilor și fetelor.

I.2. Repere legislative

Constituția României stabilește la art.4 alin.(2) egalitatea între cetățeni, respectiv „România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială”, iar la art.16 „statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea funcțiilor și demnităților publice civile sau militare”.

Potrivit art.11 și art.20 din *Constituție*, „Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte. Tratatelor ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.”, iar dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.”

Totodată, art.148 și 149 din *Constituție* stabilesc că „prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare”.

În consecință, România ca țară membră atât ONU, cât și UE și NATO, își propune să integreze considerațiile despre gen în toate aspectele legate de activitatea de securitate și, de asemenea, creșterea reprezentării femeilor la toate nivelurile decizionale atât naționale cât și regionale sau la nivelul instituțiilor internaționale, ca și în consultările cu grupurile de femei la nivel local sau internațional.

Actele normative internaționale și naționale ce detaliază aceste principii fundamentale sunt prezentate în Anexa nr. 1.

I.3.Exprimarea voinței organizaționale a Ministerului Apărării Naționale de a aplica Rezoluția în cadrul acțiunilor militare

În Ministerul Apărării Naționale există *Ordinul ministrului apărării naționale nr.M.57/2003 pentru aprobarea “M.R.U.-9, Măsuri în vederea aplicării planului național de acțiune pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați în activitatea Ministerului Apărării Naționale”* cu măsuri specifice, prin care se asigură egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați în relațiile de muncă și în activitatea profesională, se promovează și susține participarea echitabilă și echilibrată a femeilor și a bărbaților la conducere și la execuție, cu respectarea criteriilor de competență.

Potrivit *Ordinului ministrului apărării nr.M.57/2003*, în planurile anuale de pregătire de comandament ale fiecărei structuri militare este inclusă o temă privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, iar în instituțiile militare de învățământ pentru formarea personalului militar profesionalizat, în cadrul curriculumului educațional sunt informări/cursuri privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, în cadrul cărora se prezintă și dezbate legislația privind egalitatea de șanse între femei și bărbați și legislația privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Ordinul promovează și susține participarea echitabilă și echilibrată a femeilor și a bărbaților la conducere și la execuție, cu respectarea criteriilor de competență, ca urmare existând atât cadre militare femei cât și personal civil cu funcții de execuție, dar și de conducere, la toate nivelurile ierarhice.

În plus, întregul personal din cadrul Ministerului Apărării Naționale care participă la misiuni în afara teritoriului național este instruit pentru îmbunătățirea pregătirii și cunoștințelor înaintea dislocării în teatrele de operații, fiind necesară o pregătire în domeniul egalității de gen.

De asemenea, sunt elaborate o serie de *Manuale* pentru instruirea militarilor în dreptul internațional umanitar, acestea fiind introduse în procesul de instruire a personalului militar, reprezentând totodată și o sursă de documentare pentru instituțiile de învățământ, pentru pregătirea individuală a fiecărui militar, pregătirea pentru cursurile de carieră sau pentru aprofundarea cunoștințelor personalului participant la misiuni internaționale.

Reglementările interne sunt în consonanță cu *Bi-SC Directive 40-1 „Integrating UNSCR 1325 and gender perspectives in the NATO Command Structure including measures for protection during armed conflict”*.

Conceptele cheie cuprinse în *Directiva Bi-SC 40-1* sunt:

- extinderea rolului femeii în operații și misiuni la toate nivelurile;
- luarea în considerare a nevoilor femeilor pe timpul planificării operaționale (ex. medicale, de cazare sau aprovizionare);
- asigurarea de materiale de instruire în unități, pe timpul pregătirii și ducerii acțiunilor militare (manuale, ghiduri, instrucțiuni, proceduri de operare etc.) pentru tot personalul, privind: 1. protecția, drepturile și nevoile femeilor; 2. importanța implicării femeilor în operații și misiuni; 3. atenționarea culturală în programele de instruire naționale și de dislocare, care să asigure înțelegerea adecvată a contextului de gen din aria de operații;
- creșterea reprezentării femeilor în noua structură de comandă NATO și comandamentele de criză;
- includerea în programele de pregătire pre-dislocare a măsurilor de respectare a dreptului internațional în domeniul drepturilor femeilor și copiilor cu precădere a civililor, pe timpul conflictelor armate, precum și a Standardelor NATO de comportament.

Așadar a fost asigurat un cadru organizatoric adecvat pentru integrarea prevederilor dreptului conflictelor armate în procesul de instruire a personalului forțelor armate și în operațiunile militare interne și internaționale, în principal a *Convențiilor de la Geneva* din 1949 și *Protocoloalelor adiționale* din 1977, o atenție deosebită acordându-se valorificării experienței dobândite în urma participării României la astfel de misiuni, concretizată sub forma „lecțiilor învățate”.

I.4. Rezoluțiile conexe și complementare Rezoluției UNSCR nr.1325/2000

În vederea asigurării unui sprijin pentru implementarea *Rezoluției UNSCR nr.1325/2000*, pentru domenii concrete au fost adoptate rezoluții conexe și complementare, respectiv: *Rezoluția nr.1820 (2008)*, *Rezoluția nr.1888 (2009)*, *Rezoluția nr.1889 (2009)*, *Rezoluția nr.1960 (2010)*, *Rezoluția nr.2106 (2013)*, prezentate în Anexa nr. 2, care se aplică și la nivelul Ministerului Apărării Naționale.

II. Scopul Planului de implementare a Rezoluției UNSCR nr.1325/2000

Planul de implementare este instrumentul prin care se stabilesc indicatorii de implementare a *Rezoluției UNSCR nr.1325 privind „Femeia, pacea și securitatea”* la nivelul Ministerului Apărării Naționale, precum și la nivel național, prin includerea acestuia într-un Plan național de acțiune, precum și pentru promovarea egalității de șanse între femei și bărbați.

Scopul Planului de implementare este exprimarea voinței organizaționale a Ministerului Apărării Naționale privind implementarea și aplicarea mandatelor UNSCR 1325 și a rezoluțiilor conexe și complementare în cadrul operațiilor și misiunilor militare. Aceasta se va realiza prin stabilirea priorităților, direcțiilor și modalităților de acțiune în vederea eficientizării implementării acestor mandate și a cadrului general în vederea promovării ulterioare, la nivel național și internațional a acțiunilor Ministerului Apărării Naționale pe această problematică.

III. Obiectivele Planului de implementare

Noțiunea de „gender perspective” nu trebuie văzută numai ca un obiectiv în sine, dar și ca un criteriu care va sprijini obținerea efectivității în misiuni și operații și trebuie să fie luată în considerare în toate stadiile de planificare, execuție și evaluare a unei misiuni.

Obiectivele planului de implementare au în vedere:

-creșterea numărului de femei în operații militare în afara teritoriului național;

La o primă analiză se poate constata atât o creștere a numărului militarilor femei angajate în diverse teatre de operații, cât și a rolului acestora în operații de menținere a păcii și, în special în reconstrucția post-conflict, pentru toate forțele armate. Astfel, examinând situația trupelor românești în misiunile internaționale de menținere a păcii la care au participat, în Bosnia, Afganistan, Irak, dar și misiunile individuale sub egida ONU, constatăm participarea, pe bază de voluntariat, a circa 2,5% femei din totalul personalului militar trimis în misiuni.

Subliniem faptul că prin *Legea nr.53/2011* a fost completat *Statutul cadrelor militare*, în sensul introducerii obligativității participării la astfel de misiuni, ceea ce va determina, în timp, o majorare a numărului de participante.

-creșterea implicării participării femeilor in procesul decizional;

Există atât cadre militare femei și personal civil cu funcții de execuție, dar și de conducere, la toate nivelurile ierarhice. Astfel, femeile pot ocupa oricare dintre funcțiile militare sau, după caz, civile, cu respectarea criteriilor de competență, în toate armele/specialitățile militare, neexistând restricții legislative.

-creșterea cooperării interministeriale, cu organizații neguvernamentale și societatea civilă;

Se impune intensificarea gradului de cooperare, pe problematica implementării mandatelor *Rezoluției UNSCR 1325* și a rezoluțiilor conexe și complementare, dintre Ministerul Apărării Naționale și celelalte ministere, organizații neguvernamentale și societatea civilă, asigurându-se astfel creșterea vizibilității acțiunilor Ministerului Apărării Naționale la nivel național și internațional în implementarea prevederilor *Rezoluției UNSCR 1325*.

Pentru îndeplinirea obiectivelor propuse, la nivelul Ministerului Apărării Naționale se iau următoarele măsuri în vederea implementării *Rezoluției UNSCR 1325*:

a) constituirea unui grup de lucru pentru realizarea Planului de implementare a *Rezoluției UNSCR 1325* și pentru actualizarea periodică a acestuia, format din reprezentanți ai Departamentului pentru politica de apărare și planificare, Direcției management resurse umane, Direcției personal și mobilizare, Direcției informații militare, Direcției operații, Direcției planificare strategică, Direcției instrucție și doctrină, Direcției informare și relații publice și experți ai Batalionului 1 CIMIC;

b) asigurarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați în relațiile concrete de muncă și în activitatea profesională, prin: accesul nediscriminatoriu la alegerea și exercitarea unei profesii sau activități; angajarea în toate posturile vacante de la toate nivelurile ierarhice; venituri egale pentru muncă de valoare egală; instruire, perfecționare, specializare profesională și educație continuă; promovare la orice nivel ierarhic și profesional;

c) promovarea și susținerea participării echitabile și echilibrate a femeilor și bărbaților la conducere și la execuție, cu respectarea criteriilor de competență;

d) interzicerea discriminării, în cadrul relațiilor de muncă, între femei și bărbați, indiferent de statut, respectiv cadre militare, soldați și gradați profesioniști, personal civil contractual sau funcționari publici;

e) aplicarea strictă a mecanismelor legislative și interne pentru reclamarea hărțuirii și a discriminării sexuale și impulsionearea victimelor de a declara aceste categorii de hărțuire;

f) prevederea de informări/cursuri privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, în cadrul curriculumului educațional al instituțiilor militare de învățământ pentru formarea personalului militar; prevederea în planul anual de instruire de comandament al fiecărei structuri militare a temelor despre egalitatea genurilor, metode de prevenire și combatere a discriminării de gen; instruirea întregului personal din cadrul ministerului care participă la misiuni în afara teritoriului național în domeniul egalității de gen;

g) introducerea în *Statutul cadrelor militare* a obligativității participării la misiuni în afara teritoriului național a dus la creșterea numărului militarilor femei angajate în diverse teatre de operații, cât și a rolului acestora în operațiuni de menținerea păcii și reconstrucție post-conflict;

h) pregătirea de specialitate pentru încadrarea Echipelor de angajare a femeilor (Female Engagement Team), în cadrul structurilor CIMIC, PsyOps, informații militare, formate exclusiv din militari femei, care au destinația de a executa acțiuni specifice de relaționare cu populația feminină locală din teatrele de operații;

i) asigurarea egalității de șanse și accesul nediscriminatoriu în procesul de selecție a personalului pentru încadrarea unor funcții din cadrul contingentelor românești destinate să participe la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, precum și a structurilor puse la dispoziția NATO, UE sau coalițiilor de forțe.

IV Modalități de atingere a obiectivelor

OBIECTIV 1: Creșterea numărului femeilor implicate în toată aria de activități desfășurate la nivelul Ministerului Apărării Naționale.			
SARCINI	RESPONSABIL	INDICATORI	PERIOADA
	COOPEREAZĂ	EVALUARE	
1. Creșterea participării și implicării femeilor în activități specifice Ministerului Apărării Naționale, la toate nivelurile ierarhice și în toate domeniile de specialitate, inclusiv în cadrul procesului decizional cât și în cadrul misiunilor de menținere a păcii.	Direcția management resurse umane	Numărul și procentul de femei	01.01.2014-01.01.2024
	Direcția personal și mobilizare Direcția operații Direcția planificare strategică Direcția instrucție și doctrină	Numărul și procentul femeilor implicate în cadrul procesului decizional și în misiunile de menținere a păcii să crească față de anul 2013.	
2. Evaluarea calității vieții personalului feminin din armată.	Direcția management resurse umane	Gradul de integrare a personalului feminin în structurile militare Gradul de mulțumire față de relațiile interpersonale Gradul de satisfacție față de muncă Prezența/absența evenimentelor de violență, hărțuire și de agresiune verbală Luarea în considerare, etc.	01.01.2014-01.01.2019
	Toate structurile Ministerului Apărării Naționale	Realizarea odată la 3 ani a unei investigații sociologice pe eșantion reprezentativ	
3. Includerea dimensiunii de gen și în cadrul altor investigații sociologice.	Direcția management resurse umane	-	01.01.2014-01.01.2019
	Toate structurile Ministerului Apărării Naționale	Realizarea cercetărilor se va face pe eșantioane reprezentative pentru ambele categorii de gen.	
OBIECTIV 2: Promovarea importanței aplicării Rezoluției UNSCR 1325 în cadrul Ministerului Apărării Naționale.			
SARCINI	RESPONSABIL	INDICATORI	PERIOADA
	COOPEREAZĂ	EVALUARE	
1. Introducerea în aria curriculară a instituțiilor militare de învățământ, în cadrul cursurilor specifice dreptului internațional umanitar a tematicii referitoare la egalitatea de gen, promovarea egalității de șanse, toleranță și discriminare, interzicerea hărțuirii sexuale și a violenței bazate pe diferențele de sex.	Direcția instrucție și doctrină	Cunoașterea cel puțin a cerințelor rezoluției UNSCR1325 și a directivei Bi-SC 40-1.	La întocmirea fiecărui plan de învățământ, programă analitică, fișă de disciplină de către instituțiile militare de învățământ
	Instituțiile și unitățile militare de învățământ Direcția management resurse umane	Proiect de curs individual, în funcție de nivelul de învățământ și durata de școlarizare. Teme și ședințe: -pregătirea privind protecția, drepturile și nevoile particulare ale femeilor; -importanța implicării femeilor în misiunile de menținere și creare a păcii; -conștientizarea diferențelor culturale în programele de instruire pentru dislocare; -pregătirea pentru conștientizarea pericolului HIV/SIDA. -instruirea forțelor privind interdicția categorică a tuturor formelor de violență sexuală împotriva civililor.	
2. Desemnarea unui consilier pe probleme de gen (gender adviser - GENAD) la nivelul Ministerului Apărării Naționale.	Ministrul apărării naționale	Includerea postului în organigrama ministerului	Permanent
	Structurile centrale ale Ministerului Apărării Naționale	Aprecieri pozitive ale factorilor de conducere atât din țară cât și din străinătate	

3. Desemnarea la toate eşaloanele, până la nivel batalion inclusiv, a unui consilier al comandantului pe probleme de gen, de preferință din comandamentul unității, prin stabilirea de atribuții specifice în fișa postului, care să contribuie la implementarea UNSCR 1325 în planificarea operațiilor.	Comandanții	Completarea fișelor posturilor cu atribuții specifice pe problematica respectivă	Permanent
	Structurile de operații	Includerea tematicii de gen, semestrial, la ședințele de lucru ale comandanților Integrarea în planificarea operațiilor a cerințelor UNSCR1325	
4. Desfășurarea de seminarii, convocări și pregătiri de comandament pe tema promovării egalității de șanse între femei și bărbați, cu scopul creșterii nivelului de conștientizare a importanței participării femeilor în acțiunile forțelor armate române	UNAp, academiile categoriilor de forțe ale armatei, structuri centrale ale Ministerului Apărării Naționale și categorii de forțe ale armatei	Cel puțin 50 participanți naționali și cel puțin 2 participanți internaționali	Anual
	Structurile Sistemului Național de apărare Structuri similare din țările partenere	Promovarea evenimentului în mass-media Promovarea evenimentului și a rezultatelor sale în cadrul structurilor Sistemului Național de apărare	
5. Introducerea tematicii de gen pe agenda instruirii executate de către militarii români în perioada de pre-dislocare.	Direcția instrucție și doctrină	Cunoașterea cel puțin a principalelor cerințe ale rezoluției UNSCR1325 și a directivei Bi-SC 40-1, respectiv următoarele aspecte: perspectiva de gen, toleranța, respectul pentru nevoile speciale ale femeilor în anumite regiuni de pe glob, recunoașterea semnelor ce indică traficul de persoane, bolile cu transmitere sexuală, violența sexuală împotriva femeilor, nevoile speciale ale femeilor militar participante la misiuni de menținere a păcii.	La pregătirea misiunilor
	Structurile participante sau reprezentate la misiuni de menținere a păcii	Integrarea problematicii femeilor în documentele de planificare și în situațiile tactice	
6. Accentuarea importanței implementării rezoluției UNSCR 1325 la nivelul forțelor armate române prin facilitarea cooperării și încurajarea schimbului de experiență referitoare la abordarea privind problematica de gen, cu specialiști din alte armate străine membre sau non-membre NATO (studii de caz, lecții învățate).	Consilierul pe probleme de gen al ministrului apărării naționale	Desemnarea structurii conduse de consilier ca Titular de Activități internaționale (TAI)	Anual
	Structurile Ministerului Apărării Naționale	Cel puțin 2 activități internaționale anual	

OBIECTIVUL NR. 3: Promovarea importanței aplicării Rezoluției UNSCR 1325 în Ministerul Apărării Naționale, în mass-media românească.

SARCINI	RESPONSABIL	INDICATORI	PERIOADA
	COOPEREAZĂ	EVALUARE	
1. Promovarea, în continuare, în mass-media militară și civilă, respectiv în mediul online, a militarilor femei care încadrează funcții de conducere sau posturi/specialități ocupate preponderent de militarii bărbați, precum și a rolului	Direcția informare și relații publice	Lidership feminin Contribuții ale femeilor la funcționarea eficientă a instituției militare Profesionalismul militarilor femei și influența acestora asupra mediului specific de activitate Implicarea în societate a militarilor femei	Ori de câte ori există evenimente, oportunități media și solicitări din partea presei (de exemplu 8 martie, 25 octombrie, 25

asumat de militarii femei în teatrele de operații		Female Engagement Team - FET-urile (Echipe de angajare a femeilor) din teatrele de operații Numărul vizitatorilor unici și numărul de accesări ale articolelor postate pe pagina de Facebook a MApN (precum și pe celelalte rețele de socializare), respectiv pe paginile de Facebook ale structurilor militare active în mediul online	noiembrie etc.).
	Structurile Ministerului Apărării Naționale	Preluarea temelor problematicii de gen de către mass-media Creșterea numărului vizitatorilor unici și a numărului de accesări ale articolelor postate pe pagina de Facebook a Ministerului Apărării Naționale, ale structurilor militare active în mediul online (precum și pe celelalte rețele de socializare).	
2. Inițierea, menținerea și dezvoltarea cooperării dintre organizația militară și societatea civilă românească în vederea armonizării mijloacelor de întraajutorare a populației feminine cu nevoile specifice.	Departamentul pentru politica de apărare și planificare/Direcția informare și relații publice	Numărul de acorduri de cooperare Implicarea în societate a militarilor femei	În cadrul misiunilor, ori de câte ori există oportunități de cooperare cu ONG-urile de specialitate și oportunități media pentru promovarea acestor acțiuni
	Organizații non-guvernamentale ca „Salvați copiii”, „Crucea roșie”, „Medici fără frontiere”, etc.	În colaborare cu organizații non-guvernamentale, Ministerul Apărării Naționale poate sprijini populația defavorizată feminină și alte categorii vulnerabile din zona unui teatru de operații.	

OBIECTIVUL NR. 4: Promovarea importanței aplicării Rezoluției UNSCR 1325 în Ministerul Apărării Naționale, în teatrele de operații și în mass-media aliată și/sau a țării gazdă.

SARCINI	RESPONSABIL	INDICATORI	PERIOADA
	COOPEREAZĂ	EVALUARE	
1.Promovarea, în continuare, a liderilor femei din cadrul unităților Armatei Române dislocate în teatrele de operații, a profesionalismului și implicării acestora în activitățile sociale desfășurate în zona de responsabilitate de către militarii români, în mass-media românească de limbă engleză, în publicațiile print și online ale organizației care conduce misiunea, precum și pe pagina de Facebook în limba engleză a MApN, respectiv, pe paginile de Facebook ale organizației care conduce misiunea și ale națiunii gazdă (dacă în țara respectivă există mijloace de comunicare specifice mediului online)	Direcția informare și relații publice	Leadership-ul feminin militar românesc din teatrele de operații Profesionalismul militarilor femei din contingentele românești și implicarea acestora în acțiunile de ajutorare a populației locale Contribuția femeilor la îndeplinirea cu succes a misiunilor Atitudinea aliaților și a populației locale la adresa militarilor români	În cadrul misiunilor de menținere a păcii
	Structurile participante la misiuni de menținere a păcii	Preluarea temelor problematicii de gen inițiate de Ministerul Apărării Naționale de către mass-media din țările aliate și din țara gazdă. Relații foarte bune între militarii români și populația din zona de operații Numărul de vizitatori unici și numărul de accesări ale articolelor postate Atitudinea pozitivă a aliaților și a populației locale la adresa militarilor români	
2. Inițierea, menținerea și dezvoltarea cooperării dintre organizația militară și cu organizațiile internaționale, guvernamentale, nonguvernamentale și private de voluntari prezente în aria de operații în vederea armonizării mijloacelor de	Structurile participante la misiuni de menținere a păcii	Numărul de acorduri/convenții/protocoale/contracte încheiate între structuri militare și organizațiile respective.	
	Organizațiile nonguvernamentale care acționează în zona de operații precum și cu cele naționale cu care	În cooperare cu organizațiile nonguvernamentale, Ministerul Apărării Naționale poate sprijini populația defavorizată feminină și alte categorii vulnerabile din zona de operații	

întrajutorare a populației feminine cu nevoile specifice.	deja există acorduri	Relații foarte bune între militarii români și cei ai armatelor aliate, respectiv populația din zona de operații	
3. Crearea și îmbunătățirea programelor educaționale, de sănătate și de asistență psiho-socială implementate prin intermediul structurilor specializate ale forțelor armate române participante la operații de menținere a păcii, cu impact direct asupra femeilor și copiilor, victime ale conflictelor armate, și în scopul reducerii influenței acțiunilor militare asupra mediului civil.	Structurile participante la misiuni de menținere a păcii	Numărul de programe implementate	
	Organizațiile non-guvernamentale care acționează în zona de operații precum și cu cele naționale cu care deja există acorduri	Relații foarte bune între militarii români și populația din zona de operații	

OBIECTIVUL NR. 5: Evaluarea și raportarea modalităților de implementare a Rezoluției UNSCR 1325 în Ministerul Apărării Naționale

SARCINI	RESPONSABIL	INDICATORI	PERIOADA
	COOPEREAZĂ	EVALUARE	
1. Centralizarea, evaluarea, analiza și raportarea datelor referitoare la implementarea rezoluției UNSCR 1325 la nivelul Ministerului Apărării Naționale ¹ .	Consilierul pe probleme de gen (gender adviser - GENAD) la nivelul Ministerului Apărării Naționale.	Politici referitoare la problematica de gen Prezența personalului feminin în forțele armate române Problematica de gen în operații Leadership feminin Instruire și educație la nivelul Ministerului Apărării Naționale pe problematica de gen.	La nivelul Ministerului Apărării Naționale, anual. Ori de câte ori există solicitări ale organizațiilor internaționale.
	Consilierii comandanților pe probleme de gen de la toate structurile	Chestionar, conform datelor solicitate de ONU, NATO, OSCE, UE sau intern.	
2. Identificarea și raportarea unor situații de discriminare de gen și alte evenimente deosebite pe problematica de gen	Consilierul pe probleme de gen (gender adviser - GENAD) la nivelul Ministerului Apărării Naționale.	Situații de discriminare de gen și evenimente deosebite pe problematica de gen	Ori de câte ori apar situații de discriminare de gen și evenimente deosebite pe problematica de gen
	Consilierii comandanților pe probleme de gen de la toate structurile	Numărul și gravitatea situațiilor de discriminare de gen și a evenimentelor	

¹ Anual se transmite raportul de țară care se prezintă în cadrul Conferinței anuale a Comitetului Femeilor din Forțele NATO.

Ministerul Apărării Naționale va raporta periodic, prin Ministerul Afacerilor Externe despre stadiul implementării Planului de Acțiune la nivelul structurii, despre progresul făcut și măsurile adoptate pentru continuarea sprijinirii egalității de gen, precum și despre implementarea rezoluțiilor conexe și complementare Rezoluția nr.1325.

În Ministerul Apărării Naționale, activitatea de raportare se desfășoară în conformitate cu sistemul NATO de raportare. În activitatea de raportare trebuie să se țină seama de faptul că rapoartele trebuie să conțină date măsurabile legate de implementarea UNSCR 1325 și a rezoluțiilor conexe și complementare.

Principalul instrument de raportare este reprezentat de raportul periodic privind misiunile în afara teritoriului național (Periodic Mission Review), dar este necesar ca problematica de gen să fie cuprinsă și în alte mecanisme de raportare standardizată.

La nivelul Ministerului Apărării Naționale se vor dispune toate măsurile necesare pentru ca raportul periodic privind misiunile în afara teritoriului național (Periodic Mission Review) să fie înaintat în termenele stabilite. **În plus, toate structurile Ministerului Apărării Naționale vor fi pregătite să raporteze, la cerere, orice date necesare privind problematica de gen.**

V Concluzii și recomandări

Procesul integrării femeilor în Ministerul Apărării Naționale este ireversibil și se dovedește a fi un succes. Acest proces nu este însă pe deplin complet și sunt necesare eforturi susținute de continuare a politicilor și acțiunilor pentru sprijinirea egalității de gen. Promovarea femeilor, în special în funcții de conducere, reprezintă în întreaga lume o provocare și o dovadă a maturității democrației.

Se impune cu necesitate înființarea unui post de consilier pe probleme de gen (gender adviser - GENAD) la nivelul Ministerului Apărării Naționale și desemnarea consilierilor comandanților pe probleme de gen de la toate structurile.

Pentru atragerea în continuare a unui număr mare de candidați de sex feminin în sistemul militar se impune menținerea colaborării active cu instituțiile civile de învățământ (școli, licee) și mass-media pentru ca în cadrul unor emisiuni tematice, interviuri, emisiuni documentare, opinia publică să cunoască îndeaproape activitatea și rolul armatei și implicit rolul și aportul femeilor la activitatea din armată, în operații de menținere a păcii și reconstrucție post-conflict.

De asemenea, se recomandă creșterea numărului de evenimente precum „Ziua porților deschise” și „Armata României în școli” și participarea la târguri de educație și angajare a unor militari femei care să răspundă la întrebările despre instrucție și profesie în general și despre provocările acestei profesii.

La stabilirea numărului de locuri destinat candidatelor în instituțiile militare de învățământ se au în vedere criteriile argumentate pe specialități. Procentul alocat candidatelor trebuie monitorizat pentru stabilirea pragului de acceptare, iar procesul de selecționare trebuie să fie sensibilizat în privința egalității între sexe.

Se impune creșterea numărului de femei și a contribuției acestora în operațiile și misiunile desfășurate sub egida Națiunilor Unite, Uniunii Europene, NATO și OSCE, în special în rândul observatorilor militari și personalului umanitar și susținerea participării femeilor la negocierile de pace.

O atenție deosebită trebuie acordată pregătirii specifice a personalului care urmează să fie trimis în misiuni internaționale pe problematica de gen, politicilor de egalitate în forțele armate, cunoștințelor despre situația populației locale de sex feminin, apropierii și suportului acesteia.

În acest sens se impune includerea în culegerile de lecții învățate a unor studii de caz cu relevanță asupra modului de implementare și aplicare a prevederilor *Rezoluției UNSCR nr.1325/2000* și elaborarea unor materiale de instruire care să conțină aspectele esențiale privitoare la problematica de gen: ghid, tehnici, tactici și proceduri (TTP), manual, cod de conduită etc. în vederea utilizării acestora pentru instruirea și executarea de misiuni specifice de către militarii români.

Introducerea unui criteriu de gen în evaluarea misiunilor și crearea, după caz, a unui post special de „gender advisor” în operații reprezintă alte măsuri recomandate pentru aplicarea *Rezoluției UNSCR nr.1325/2000*, iar includerea unei expertize adecvate de gen și a unui post special pentru o interacțiune mult mai bună cu femeile locale ar putea constitui una din cheile de stabilire a unui curs de acțiune pentru succesul misiunilor.

Pentru conștientizarea importanței implementării *Rezoluției UNSCR nr.1325/2000* și a celor conexe și complementare, se propune ca 31 octombrie (dată la care a fost adoptată Rezoluția) să fie marcată ca „Ziua protecției femeilor și copiilor din zonele de conflict armat” la nivelul Ministerului Apărării Naționale.

Acte normative internaționale și naționale

I. Legislația internațională

Convenția IV de la Geneva, Protocolul I, art. 76,77

Capitolul 2 Măsuri în favoarea femeilor și a copiilor

„Articolul 76 Protecția femeilor

1. Femeile vor face obiectul unui respect deosebit și vor fi protejate, în special împotriva violului, constrângerii la prostituție și oricărei forme de atentat la pudoare.

2. Cazurile de femei însărcinate și de mame cu copii mici care depind de acestea, ce sunt arestate, deținute sau internate pentru motive în legătură cu conflictul armat, vor fi examinate cu prioritate absolută.

3. În toată măsura posibilului, părțile la conflict se vor strădui să evite ca pedeapsa cu moartea să fie pronunțată împotriva femeilor însărcinate sau mamelor cu copii mici care depind de ele, pentru o infracțiune comisă în legătură cu conflictul armat. O condamnare la moarte pentru o astfel de infracțiune, împotriva acestor femei, nu va fi executată”.

„Articolul 77 Protecția copiilor

1. Copiii vor trebui să facă obiectul unui respect special și vor trebui să fie protejați împotriva oricărei forme de atentat la pudoare. Părțile la conflict le vor acorda îngrijiri și ajutorul de care au nevoie, ținând seama de vârsta lor sau de orice alt motiv.

2. Părțile la conflict vor lua toate măsurile posibile în practică pentru a se asigura că nu vor participa la ostilități copiii sub 15, îndeosebi abținându-se de la a-i recruta în forțele lor armate. Atunci când ele încorporează persoane de peste 15 ani, dar sub 18 ani, părțile la conflict se vor strădui să acorde prioritate celor mai în vârstă.

3. Dacă, în cazuri excepționale și în pofida dispozițiilor paragrafului 2, copiii care nu au 15 ani împliniți participă direct la ostilități și cad în mâinile unei părți adverse, vor continua să beneficieze de protecția specială acordată de prezentul articol, fie că sunt sau nu prizonieri de război.

4. Dacă sunt arestați, deținuți sau internați pentru motive în legătură cu conflictul armat, copiii vor fi puși sub pază în locuri separate de cele ale adulților, cu excepția cazului familiilor cazate ca unități familiale, așa cum prevede paragraful 5 al art. 75.

5. O condamnare la moarte pentru o infracțiune în legătură cu conflictul armat nu va fi executată împotriva persoanelor care nu aveau 18 ani în momentul infracțiunii”.

CEDAW – Convenția pentru Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Împotriva Femeilor

România a semnat convenția la 4 septembrie 1980 și a ratificat-o la data de 7 ianuarie 1982.

Prin ratificarea Convenției s-au stabilit drepturile sociale, economice și politice ale femeilor, constituindu-se un prim pas în promovarea efectivă a egalității de șanse între femei și bărbați în toate domeniile de activitate, întrucât statele s-au angajat să elaboreze legi noi și să aplice măsuri și acțiuni speciale care să permită modificarea structurilor sociale și culturale care perpetuează formele de discriminare.

Stabilind normele și standardele internaționale, CEDAW promovează protecția femeilor în timpul conflictelor armate și participarea acestora în cadrul proceselor de menținere a păcii și de luare a deciziilor. Atât CEDAW cât și UNSCR 1325 reprezintă instrumente de bază ce urmăresc abordarea problematicii de gen atât în situațiile de conflict cât și în cele post conflict. Rezoluția 1325 ajută la îndeplinirea scopului CEDAW, deoarece accentuează importanța acesteia pentru toate părțile implicate, atât în perioada de conflict cât și pe timpul păcii. La rândul său CEDAW oferă îndrumarea strategică concretă pentru acțiunile prevăzute de UNSC 1325.

Declarația și Platforma de Acțiune de la Beijing

Are la bază prevederile dispuse în Carta Națiunilor Unite, în Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția pentru Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Împotriva Femeilor, Convenția asupra Drepturilor copilului, Declarația cu privire la Eliminarea Violenței Împotriva Femeilor precum și Declarația cu privire la Dreptul la Dezvoltare.

Prevede garantarea implementării depline a drepturilor femeilor și fetelor ca parte inalienabilă, integrală și indivizibilă a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Eradicarea sărăciei, bazată pe creșterea economică susținută, dezvoltarea socială, protecția mediului și justiția socială, presupun creșterea implicării femeilor în dezvoltarea economică și socială, asigurarea de oportunități egale și participarea deplină și echitabilă atât a femeilor cât și a bărbaților ca agenți și totodată ca beneficiari ai dezvoltării sustenabile centrată pe resursa umană.

MDG – Millenium Development Goals

Obiectivele pentru Dezvoltare ale Mileniului (MDGs) – reprezintă motorul global cel mai de succes în lupta pentru eradicarea sărăciei.

Conform obiectivului MDG Nr. 3”Promovarea egalității de gen și împuternicirea femeilor”, stipulat în ultimul raport al UN, privind stadiul implementării MDG în 2013, principalele inegalități care apar între femei și bărbați sunt rezultatul direct al exploatării diferențiate a resurselor (fie ele financiare, materiale, educaționale, etc.) ca o consecință a nearmonizării legilor și normelor ce reglementează egalitatea de șanse.

Bi-SC Directive 40-1 privind includerea Rezoluției UNSCR nr.1325 și a perspectivei de gen în structurile de comandament NATO, inclusiv a măsurilor privind protecția în timpul conflictelor armate („Integrating UNSCR 1325 and gender perspectives in the NATO Command Structure including measures for protection during armed conflict”)

II. Legislația națională

Constituția României

Articolul 4 alin.(2) Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni

„(2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială”.

Articolul 11 alin.(1) și (2) Dreptul internațional și dreptul intern

„(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

(2) Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern”.

Articolul 16 Egalitatea în drepturi

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

(3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.

(4) În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale”.

Articolul 20 Tratatele internaționale privind drepturile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile”.

Articolul 41 alin.(2) și (4) Munca și protecția socială a muncii

„(2) Salariații au dreptul la măsuri de protecție socială. Acestea privesc securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională, precum și alte situații specifice, stabilite prin lege.

(4) La muncă egală, femeile au salariu egal cu bărbații”.

Articolul 148 alin.(2) Integrarea în Uniunea Europeană

„(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare”.

Legea nr.202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați

Reglementează măsurile pentru promovarea egalității de șanse între femei și bărbați, în vederea eliminării discriminării directe și indirecte după criteriul de sex, în toate sferile vieții publice din România.

Hotărârea Guvernului nr.1273/2000 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați

Ordonanța Guvernului nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Previne și sancționează toate formele de discriminare, inclusiv de sex, la exercitarea dreptului la muncă, la libera alegere a ocupației, la un salariu egal pentru muncă egală, la educație și la pregătire profesională.

Ordinul ministrului apărării naționale nr.M.57/2003 pentru aprobarea “M.R.U.- 9, Măsuri în vederea aplicării Planului național de acțiune pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați în activitatea Ministerului Apărării Naționale”.

Rezoluțiile conexe și complementare Rezoluției UNSCR nr.1325/2000

1. Rezoluția ONU 1820 din 2008 „Violența sexuală în conflicte armate și în perioada post-conflict”

Conținutul rezoluției are la bază prevederile *Rezoluției UNSCR nr.1325/2000*, însă aspectele privind violența sexuală îndreptată împotriva femeilor în situația de conflict sau post-conflict sunt tratate în detaliu, insistându-se în mod deosebit pe importanța prevenirii acestor acte și pedepsirii vinovaților.

Astfel, problematicii referitoare la violența sexuală în cadrul conflictelor armate i se acordă un statut special, încadrându-se tematicii de securitate prin importanța sa vitală în construirea durabilă a păcii și în reconciliere.

În consecință, violul precum și alte forme de violență sexuală au fost trecute în categoria crimelor de război și crimelor împotriva umanității.

2. Rezoluția ONU 1888 din 2009 „Protejarea fetelor și femeilor de violență sexuală pe timpul conflictelor armate”

Folosește conținutul *Rezoluției ONU 1820/2008* pentru conturarea de mijloace specifice pentru punerea în aplicare a însăși *Rezoluției 1820*. Printre prevederile *Rezoluției 1888* se înscriu și numirea unui reprezentant al Secretariatului General al ONU, specialist pe probleme legate de gen, formarea de echipe de experți care să supervizeze implementarea *Rezoluției*, numirea femeilor în calitate de consultanți pe problematica protecției în misiuni de menținere a păcii cu scopul creșterii numărului femeilor participante la acest tip de misiuni, asigurarea de module de instruire având ca tematică garantarea protecției femeilor împotriva violenței sexuale cu accent pe necesitatea sancționării acestui gen de acte.

3. Rezoluția ONU 1889 din 2009 „Protecția femeilor și fetelor în situații post conflict”

Face apel la intensificarea participării femeilor la procesele de negociere și mediere pentru pace, subliniind rolul cheie al educației în promovarea implicării femeilor în procesele de luare a deciziei în societățile post conflict.

În acest sens se impune crearea de strategii clare, direcționate către colecționarea sistematică de date și analize precum și definirea de indicatori globali care să contribuie la eficientizarea raportărilor în domeniu și la asigurarea educației de specialitate, pe linia implementării *Rezoluției UNSCR nr.1325/2000*.

4. Rezoluția ONU 67/48 din 2012 „Femeile, dezarmarea, neproliferarea și controlul armamentelor”

Rezoluția vizează în principal prevenirea și reducerea conflictelor armate, prevenirea, combaterea și eradicarea traficului ilicit cu arme și controlul armamentelor.

5. Rezoluția ONU 1960 din 2010 și Rezoluția ONU 2106 din 2013 privind „Prevenirea și combaterea violenței sexuale în situații de conflict armat și post conflict”

S-a instituit un mecanism de colectare a datelor și de înregistrare a celor care comit fapte de violențe sexuale în situații de conflict armat.

Rezoluția 2106 a adăugat noi detalii operaționale, în raport cu celelalte rezoluții anterioare, referitoare la violența sexuală în conflicte armate și a reafirmat necesitatea ca nu numai Consiliul de Securitate ONU și părțile direct implicate în conflicte să depună eforturi de implementare a prevederilor acestor rezoluții, ci și alte entități statale și non-statale.